

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria -Vlada - Government

Ministria e Administrimit të Pushtetit Lokal
Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave
Ministry of Local Government Administration

**IZVEŠTAJ O SPROVOĐENJU NACIONALNOG
PROGRAMA ZA LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ 2030.**

Priština, 2026.

Sadržaj

I.	UVOD	4
II.	IZVRŠNI REZIME	5
III.	SPROVOĐENJE MERA NACIONALNOG PROGRAMA ZA LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ 2030	7
	STRATEŠKI CILJ 1 – KONKURETNA LOKALNA EKONOMIJA	7
	Specifični cilj 1.1 – porast investicija u oblasti sa potencijalom za lokalni ekonomski razvoj	7
	Specifični cilj 1.2 – porast produktivnosti u poljoprivredi i promocija lokalnog turizma	8
	Specifični cilj 1.3 – podrška poduzetništvu sa fokusom na digitalizaciju I inovaciju	11
	STRATEŠKI CILJ 2 – SVEOBUHVAATNO ZAPOSŁJAVANJE;	12
	Specifični cilj 2.1 – smanjenje jaza sposobnosti na tržištu rada	12
	Specifični cilj 2.2 – porast dostojansvenog zapošļavanja za žene, mlade i ranjive kategorije	13
	STRATEŠKI CILJ 3 – POBOLJŠANA LOKALNA INFRASTRUKTURA	14
	Specifični cilj 3.1 – poboljšanje infrastrukture lokalnog prevoza I usluga	14
	Specifični cilj 3.2 -obezbeđenje pristupa na prateću infrastrukturu	15
	Specifični cilj 3.3 – integrisano upravljanje otpadom	17
	Specifični cilj 3.4 – poboljšanje energetske efikasnosti u infrastrukturi	18
	STRATEŠKI CILJ 4 - EFIKASNO I KOORDINISANO EKONOMSKO UPRAVLJANJE	19
	Specifični cilj 4.1 – održive I efikasne finansije lokalne uprave	19
	Specifični cilj 4.2 – unapređenje procesa i resursa u planiranju i razvoju lokalne politike	20
	Specifični cilj 4.3 – poboljšanje usluge I odgovornosti	21
	Specifični cilj 4.4 – jačanje partnerstva za lokalni ekonomski razvoj	22
IV.	RIZICI I MERE ZA NJIHOVO UPUĆIVANJE	23

Spisak skraćenica

NPLER	Nacionalni program za lokalni ekonomski razvoj
NPR	Nacionalni program za razvoj
NPRR	Nacionalni plan za ruralni razvoj
MALS	Ministarstvo administracije lokalne samouprave
PRR	Program za ruralni razvoj
OPR	Opštinski plan za razvoj
KN	Kulturno nasleđe
AID	Agencija za informativno društvo
OEBS	Organizacija za Evropsku bezbednost i saradnju
KAP	Kosovska agencija za privatizaciju
MIPT	Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine
MPŠRR	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja
GIZ	Nemačko društvo za međunarodnu saradnju
OSTU	Odeljenje za savetodavne i tehničke usluge
OISC	Opštinski informativni i savetodavni centri
ME	Ministarstvo ekonomije
MKOS	Ministarstvo kulture omladine i sporta
IT	Informativna tehnologija
MFPT	Ministarstvo finansija, rada i transfera
MONTI	Ministarstvo obrazovanja, nauke, tehnologije i inovacije
AMTR	Aktivne mere tržišta reda
JSP	Jedinica za sprovođenje projekata
EBOR	Evropska banka za obnovu i razvoj
RKVM	Regionalna kompanija za vodovod Mitrovica
PPOV	Postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda
PPZV	Postrojenje za prečišćavanje zagađenih voda
LARS	Luksemburška agencija za razvojnu saradnju
AIPPK	Agencija za investicije i podršku preduzeća na Kosovu
MMSP	Mikro, mala i srednja preduzeća
SUUO	Sistem za upravljanje učinkom opštine
OZM	Opštinska zonska mapa
KIJA	Kosovski institut za javnu administraciju
EBOR	Evropska banka za obnovu i razvoj
POZOSŽ	Plan za otkup zemljišta i obnavljanje sredstava za život
AZRK	Agencija za zapošljavanje Republike Kosovo
CSO	Centri za stručno osposobljavanje
EBI	Evropska banka za investicije
WBIF/FZB	Fond za zapadni Balkan
SECO/SKEP	Švajcarska kancelarija za ekonomska pitanja

Institucija:

Ministarstvo administracije lokalne samouprave

Nadzor:

Fetije Begolli, Direktorica Odeljenja za planiranje i lokalni ekonomski razvoj, MALS i predsedavajuća odbora za sprovođenje

Autor:

Suzana Kosumi, šefica Odseka za lokalni ekonomski razvoj, MALS i zamenica predsedavajuće odbora za sprovođenje

Adem Ymeti, viši službenik za lokalni ekonomski razvoj, MALS

Saradnici na izveštaju su članovi odbora za sprovođenje Nacionalnog programa za lokalni ekonomski razvoj NPLER za 2030. godinu, kojima se zahvaljujemo na saradnji: Drin Haraqia (MALS), Flurim Arifi (MALS), Trim Berisha (MALS), Rasim Alija (MALS), Besim Myrtezani (MALS),

Manushaqe Mucaj (MALS), Ekrem Ahmeti (KP), Ganimete Manaj (MIPT), Yll Ismajli (MFRT), Zana Mehmeti (MSPPi), Fatmir Morina (KAS), Kemajl Kadriu (MPŠRR), Agim Krasniqi

(MONTI), Atifete Jakupaj (MKOS), Fatos Selimi (ME), Kreshnike Arifi (MRR), Besarta Meha

(predsedavajuća Kolegijuma za lokalni ekonomski razvoj), Sadri Rrmoku (KLGJ), Shpend Emini, (DEMOS).

I. UVOD

Nacionalni program za lokalni ekonomski razvoj 2030. ima za cilj da lokalizuje strateška opredeljenja koja proizilaze iz Nacionalne strategije i plana razvoja i relevantnih sektorskih strategija. Uglavnom se fokusira na ekonomska pitanja koja utiču na veliku većinu opština, ali istovremeno se bavi i pitanjima koja pripadaju centralnom nivou, kao što su ona koja imaju neposredan uticaj na lokalni ekonomski razvoj.

Uprkos dobroj regulativnoj osnovi i naporima ulozenim tokom godina, većina opština na Kosovu i dalje nema kvalitetno planiranje lokalnog ekonomskog razvoja i suočava se sa problemima različite prirode. Neki od problema su nedostatak investicija, neusklađenost između veština i tržišta rada, nedostatak finansijske održivosti i ograničena saradnja. Ovaj program služi kao osnova za opštine, kako bi mogle da izrade svoje strategije ekonomskog razvoja u skladu sa strateškim ekonomskim okvirom izrađenim na nacionalnom nivou. Ovaj dokument je usvojila Vlada Republike Kosovo Odlukom br.14/165 od dana, 12.10.2023.

U skladu sa Nacionalnim programom za lokalni ekonomski razvoj za 2030. godinu, i sa ciljem redovnog praćenja sprovođenja ovog programa, MALS je osnovao Odbor za sprovođenje Nacionalnog programa za lokalni ekonomski razvoj 2030. godine kako bi se obezbedila dobra i efikasna koordinacija između institucija tokom sprovođenja. Opštine su zastupljene kroz Kolegijum za lokalni ekonomski razvoj.

Svrha ovog izveštaja je praćenje procesa sprovođenja mera koje proizilaze iz ovog programa i utvrđivanje koraka za realizaciju obaveza koje su preuzele institucije Republike Kosovo za unapređenje lokalnog ekonomskog razvoja u zemlji.

Podaci o praćenju se prikupljaju na godišnjem nivou. Na osnovu ovih podataka, pripremaju se redovni izveštaji o napretku koji odražavaju nivo sprovođenja ovog dokumenta.

Nacionalni program za lokalni ekonomski razvoj 2030.godine, predvideo je četiri glavna cilja:

1. **Strateški cilj 1** - Konkurentna lokalna ekonomija;
2. **Strateški cilj 2** - Sveobuhvatno zapošljavanje;
3. **Strateški cilj 3** - Poboljšana/unapređena lokalna infrastruktura;
4. **Strateški cilj 4** - Efikasno i kooperativno ekonomsko upravljanje

II. IZVRŠNI REZIME

Izveštaj se zasniva na 72 mere, od kojih je 10 u odgovornosti institucija na centralnom nivou, 27 su zajedničke, što znači da pripadaju i centralnom i lokalnom nivou, a 35 mera je u odgovornosti lokalnog nivoa, koje oni moraju da reše kroz svoje strategije lokalnog ekonomskog razvoja, za šta je Ministarstvo administracije lokalne samouprave zatražilo konkretne aktivnosti od predstavničkih institucija u odboru.

U ovom periodu, u okviru prvog strateškog cilja „Konkurentna lokalna ekonomija“, povećana je saradnja sa lokalnim nivoom kako bi se promovisali i podržali strani investitori da ulažu u opštine Kosova. Počela je izgradnja industrijskih parkova u opštinama Glogovac, Lipljan, Mitrovica i Podujevo u iznosu od 7,2 miliona evra. Program ruralnog razvoja je osmišljen sa budžetom od 24,6 miliona. Izdvojeno je 74.447.392,00 evra za podršku ili subvencionisanje poljoprivrednika i pruženi su informativni saveti o prijavljivanju za subvencije i grantove.

Vlada je usvojila nacrt dokument za poljoprivredne zadruge i finalizovala zakon o poljoprivrednim zadrugama. Kao podršku poljoprivrednoj proizvodnji, sprovedene su obuke za povećanje veština za održivu i efikasnu poljoprivredu. Takođe je izrađen nacrt Administrativnog uputstva za državni brend i simbol kosovskog turizma, što je takođe predviđeno zakonom o turizmu. U međuvremenu, u kulturno nasleđe (KN) uloženo je 78 kapitalnih projekata u vrednosti od 6.499.684,61 evra.

Ministarstvo administracije lokalne samouprave (MALS), u saradnji sa Agencijom za informaciono društvo (AID) i Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju (OSCE), organizovalo je posebnu obuku za opštinske službenike, usmerenu na korišćenje i upotrebu platforme e-Opština kao ključnog alata za digitalizaciju opštinskih usluga, što utiče na automatizaciju administrativnih procesa, kao i na poboljšanje kvaliteta, transparentnosti i prihvatljivosti usluga za građane.

U skladu sa drugim ciljem strategije „Sveobuhvatno zapošljavanje“, izrađeni su i na sprovođenju su 16 stručnih profila, koji se primenjuju u stručnim školama i centrima za stručno osposobljavanje u Republici Kosovo. Ovi profili su razvijeni na osnovu analiza tržišta rada i potreba prioriternih ekonomskih sektora, u saradnji sa relevantnim zainteresovanim stranama na tržištu rada, uključujući preduzeća, privredne komore i socijalne partnere. Nastavni planovi i programi su strukturirani prema modelu dvostranog obrazovanja, integrišući teorijsko učenje u obrazovnim institucijama sa praktičnim učenjem u preduzećima.

Tokom 2025. godine, u sklopu aktivnih mera tržišta za rad (AMTR), 1287 žena su dobile korist i 1446 mladih godišnje dobi od 15–29 godina.

Poseban fokus je takođe posvećen unapređenju lokalne infrastrukture na osnovu trećeg cilja programa „**Unapređena lokalna infrastruktura**“ gde razvoj lokalne infrastrukture, pored uticaja na poboljšanje života građana, igra ključnu ulogu u ekonomskom rastu. U tom smislu, u procesu realizacije su sledeći projekti: „Izgradnja regionalnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za Prištinu, Kosovo Polje, Obilić, i Gračanicu“, „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Mitrovici (Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Vučitrn i Zvečan)“, „Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Gnjilanu“.

Tokom 2025. godine, mere energetske efikasnosti su sprovedene u 17 javnih zgrada u vlasništvu šest opština (Istok, Suva Reka, Podujevo, Lipljan, Štimlje i Vitina), sa ukupnom investicionom vrednošću od 3.727.801,00 evra. Projekti su trenutno u fazi otvaranja javnih zgrada. Ukupno se očekuje da će sprovedene mere generisati godišnje uštede energije od 5.416 MWh i doprineti smanjenju emisije CO₂ za oko 522 tone godišnje, poboljšavajući korišćenje energije u javnom sektoru i podržavajući ciljeve održivog upravljanja energijom. Na osnovu cilja četiri strategije „Efikasno i kooperativno ekonomsko upravljanje“, popis stanovništva je sproveden 2024. godine, što se odrazilo i na promenu finansiranja opština za 2025. godinu.

U sprovođenju mera za koje su opštine odgovorne na osnovu Poglavlja 8, sprovođenje, praćenje, izveštavanje i procenas - sprovođenje NPLER-a 2030. godine, će se sprovoditi kroz strategije lokalnog ekonomskog razvoja i njihove akcione planove koje izrađuju opštine, kao i kroz institucionalne planove ministarstava. Stanje opštinskih strategija lokalnog ekonomskog razvoja je: sedam (7) opština je izradilo strategiju lokalnog ekonomskog razvoja: Prizren, Klina, Lipljan, Srbica, Glogovac, Uroševač, Kamenica; osam (8) opština je u procesu izrade strategije lokalnog ekonomskog razvoja: Dečani, Suva Reka, Kosovo Polje, Gnjilane, Gračanica, Kačanik, Junik, Orahovac; dve (2) opštine koje imaju važeće strategije, ali ih nisu uskladile sa NPLER-om su: Štimlje i Elez Han; dvadeset (20) opština nema strategije lokalnog ekonomskog razvoja: Dragaš, Mamuša, Peć, Istok, Novo Brdo, Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok, Leposavić, Đakovica, Priština, Južna Mitrovica, Vučitrn, Mališevo, Obilić, Klokot, Ranilug, Štrpce, Parteš i Podujevo.

III. SPROVOĐENJE MERA NACIONALNOG PROGRAMA ZA LOKALNI EKONOMSKI RAZVOJ ZA 2030. GODINU.

STRATEŠKI CILJ 1 – KONKURETNA LOKALNA EKONOMIJA

Specifični cilj 1.1 – porast investicija u oblasti sa potencijalom za lokalni ekonomski razvoj

1.1.1. izrada ekonomskih profila i drugih promotivnih materijala opština koji prikazuju investicione potencijale - opštine Republike Kosovo su preduzele inicijativu za izradu ekonomskih profila. U ovom izveštajnom periodu, ove profile su izradile: Istok, Elez Han, Podujevo, Gnjilane i Glogovac. Takođe, Ministarstvo regionalnog razvoja u saradnji sa Kosovskim institutom za lokalnu samoupravu pripremlilo je promotivne materijale za praćenje učinka opština u okviru zelene agende inicijative „Lokalne i regionalne inicijative za održivi razvoj“.

1.1.2. izgradnja ljudskih resursa u opštinama radi promocije investicija - Ministarstvo administracije lokalne samouprave, uz podršku OEBS-a, održalo je sastanak sa predstavnicima opština u vezi sa procesom upravljanja kapitalnim projektima finansiranim programima MALS-a, sa ciljem poboljšanja upravljanja i korišćenja novih investicija.

1.1.3. izgradnja opštinskih kapaciteta za pristup razvojnim fondovima - Ministarstvo regionalnog razvoja u saradnji sa Kosovskim institutom za lokalnu samoupravu obučilo je zvaničnike iz 7 opština: Kosovo Polje, Glogovac, Gračanica, Lipljan, Obilić, Priština, Podujevo, o pristupu razvojnim fondovima u okviru inicijative „Lokalne i regionalne inicijative za održivi razvoj“

1.1.4. poreske olakšice za imovinu radi stimulisanja investicija strateške prirode - Nije bilo promena ove mere u 2025. godini. Trenutno je u izradi novi Zakon o porezu na imovinu, u okviru kojeg se očekuje ispitivanje mogućnosti za uključivanje olakšica koje bi mogle doprineti stimulisanju investicija strateške prirode.

1.1.5. bolja klasifikacija opštinske imovine za korišćenje - Ministarstvo administracije lokalne samouprave počelo je izradu Nacrta zakona o korišćenju i razmeni nepokretne imovine opštine, zakon koji će uputiti izazove utvrđenim u sprovođenju važećeg zakona u vezi sa procesom davanja opštinske imovine na korišćenje.

1.1.6. pojednostavljenje procedura za prenos imovine sa KAP-a na opštine - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, ali pošto NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u roku planiranom u programu.

1.1.7. pojednostavljenje procedura za promociju inicijativa javno-privatnog partnerstva - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, ali s obzirom da NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u roku planiranom u programu.

1.1.8. stvaranje mogućnosti za opštine da obezbede kreditne garancije preduzećima, kako bi se poboljšao njihov pristup finansiranju - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, ali pošto NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u roku planiranom u programu.

1.1.9. Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine je preduzela delatnosti u vezi sa funkcionalizacijom parkova kao u nastavku:

Stvaranje specijalizovanih industrijskih parkova sa ekološki prijateljskim (prihvatljivim) karakteristikama - Ministarstvo industrije, preduzetništva i trgovine preduzelo je sledeće mere u vezi sa funkcionalizacijom parkova: za Opšti industrijski park u Glogovcu 2, površine 36,5 hektara, ugovoren je ekonomski operater za izgradnju parka i radovi su počeli.

U Industrijskom parku u Čilagi, u Lipljanu, nastavljeni su radovi na završetku IV faze izgradnje fizičke infrastrukture, u vrednosti od 600.000,00 evra. Trenutno je u fazi pripreme sledeća faza za dalju izgradnju infrastrukture ovog parka, za koju su izdvojena dodatna sredstva u vrednosti od preko 2 miliona evra. Za Industrijski park u Frašeru, u Mitrovici, potpisan je sporazum o saradnji sa opštinom Mitrovica i izdvojena su sredstva u vrednosti od 1,1 milion evra. Takođe je potpisan sporazum sa opštinom Podujevo i izdvojena su sredstva u vrednosti od 3,5 miliona evra za period 2024–2026, za izgradnju fizičke infrastrukture parka.

Specifični cilj 1.2 – porast produktivnosti u poljoprivredi i promocija lokalnog turizma

1.2.1. sprovođenje mere: obezbeđivanje (ponuda) grantova za poljoprivrednu opremu uslovljeno spajanjem parcela - Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja, u okviru Nacionalnog programa ruralnog razvoja 2023-2027 (grantovi-2024), predvidelo je indikativni budžet za sprovođenje ovog programa od oko 24,627 miliona evra. Ovim programom je predviđena investiciona podrška u agro-ruralnom sektoru kroz sledeće mere: - Mera 1: Investicije u fizičku imovinu i domaćinstva; - Mera 3: Investicije u preradi i marketingu poljoprivrednih proizvoda; - Mera 5: Sprovođenje lokalnih razvojnih strategija (LEADER pristup); - Mera 7: Diverzifikacija poljoprivrednih gazdinstava i razvoj poslovanja (sprovodi GIZ sa oko 10 miliona evra). Program za

2024.godinu, predviđa investiciju od oko 19.627 miliona evra, za koju se prijavilo 1072 podnosioca zahteva, dok je oko 463 poljoprivrednika imalo koristi od grantova ukupne vrednosti 14.419.394,54 evra, koji su ocenjeni i odabrani za realizaciju tokom 2025. godine. Korisnici su imali koristi od grantova za sektore kao što su voćarstvo, povrtarstvo, stočarstvo, prerada mleka i mesa, kao i izgradnja poljoprivredne infrastrukture. U međuvremenu, za iste mere, Program ruralnog razvoja za 2025. godinu, predviđa investicioni budžet od preko 26 miliona evra, koji se očekuje da će biti realizovan tokom 2026. godine.

Sprovođenje mere 1.2.2. **povećanje direktnih subvencija u poljoprivredi uz pojednostavljene procedure** - NPLER za period 2023-2027. godine, koja se sprovodi kroz Program ruralnog razvoja za 2024. godinu, predviđa pružanje podrške poljoprivrednim gazdinstvima prema sledećim merama: - Mera 1: Investicije u fizičku imovinu poljoprivrednih gazdinstava; - Mera 3: Investicije u fizičku imovinu u preradi i marketingu poljoprivrednih proizvoda; dok u vezi sa Merom 5: Sprovođenje lokalnih razvojnih strategija - pristup „Lider “i Merom „Podrška merama upravljanja rizicima u poljoprivredi (Poljoprivredno osiguranje) ostaje da će poljoprivrednici biti obavješteni u budućnosti. Stoga, u znak podrške pozivu kroz pojednostavljene procedure, preko 33.731 poljoprivrednika iz različitih sektora prijavilo se za direktnu podršku prema merama podrške. Od ovog broja, 32.090 poljoprivrednika je ostvarilo koristi za različite poljoprivredne kulture, dok je 1.641 podnosilac zahteva odbijen. Svi poljoprivrednici preko Agencije za razvoj poljoprivrede imaju podršku u iznosu od 74.447.392,00 evra.

Mera **1.2. pružanje podrške za formiranje modernih poljoprivrednih zadruga sa posebnim fokusom na žene vlasnice** - Sprovođenje ove mere je ograničeno zbog nedostatka pratećeg zakonodavstva, što je onemogućilo pružanje direktne podrške za formiranje i funkcionisanje modernih poljoprivrednih zadruga, uključujući i one sa posebnim fokusom na žene vlasnice. Kao deo razvoja za sprovođenje ove mere, MPŠRR je izdalo Nacrt zakona o poljoprivrednim zadrugama i njihove nacрте statuta, na osnovu Koncept dokumenta o poljoprivrednim zadrugama, koji je usvojila Vlada Republike Kosovo 30. aprila 2025. godine. Nacrt zakona je prošao sve faze javnih rasprava, uključujući analizu primljenih komentara. Nacrt zakona je završio Odeljenje za savetodavne i tehničke usluge (OSTU). U poređenju sa 2024. godinom, nije postignut direktan napredak u praktičnoj primeni ove mere, međutim, unapređenje zakonodavnog procesa predstavlja važan korak ka stvaranju pravne osnove za njeno sprovođenje u budućim periodima, uključujući strukturiranu podršku ženama vlasnicama unutar poljoprivrednih zadruga.

1.2.4 jačanje savetodavnih kancelarija za pomoć poljoprivrednicima u procesu prijave za grantove - Značajna dostignuća su postignuta u jačanju pravnog, institucionalnog i operativnog okvira savetodavnih službi. Izrađeni su: Zakon o poljoprivrednim zadrugama i relevantni nacрти statuta;

Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o savetodavnim službama; Administrativno uputstvo za sertifikaciju savetodavca, kao i uslovi za informaciono-digitalni sistem savetodavne službe. Organizovane su obuke za 30 javnih savetnika, distribuirano je 25 informativnih poruka poljoprivrednicima, a rezultati sa demonstracionih polja pšenice su pripremljeni i predstavljeni. Što se tiče praktične primene, savetodavne službe su pružile direktnu podršku poljoprivrednicima kroz prijem 14.983 zahteva za subvencije i grantove, informišući 7.598 poljoprivrednika i direktno podržavši 5.881 poljoprivrednika u procesu prijave, uključujući pripremu 482 projekta grantova.

U vezi sa konsolidacijom opštinskih informacionih i savetodavnih centara za poljoprivredu i ruralni razvoj, centri su operacionalizovani u 27 opština: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Istok, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Novo Brdo, Obilić, Peć, Priština Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Suva Reka, Vitina, Vučitrn i Kamenica. U međuvremenu, za zaštitu poljoprivrednog zemljišta i promovisanje značaja poljoprivrede, podrška je pružena za 9.454 farmera u sektorima: pčelarstvo, stočarstvo, povrtarstvo, voćarstvo, krmno bilje i hortikultura u 27 opština: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Gnjilane, Glogovac, Gjakova, Elez Han, Kačanik, Klina, Lipljan, Mališevo, Mamuša, Južna Mitrovica, Obilić, Parteš, Peć, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Ranilug, Štimlje, Štrpce, Srbica, Suva Reka, Vitina i Kamenica.

S sprovođenjem mere **1.2.5.** obuka poljoprivrednika za povećanje veština za efikasniji uzgoj poljoprivrednih proizvoda - U okviru ove mere, tehnički saveti i obuka su pruženi 3.175 poljoprivrednika na terenu i 6.535 poljoprivrednika u kancelarijama. Sprovedeno je 200 obuka sa 2.147 poljoprivrednika, organizovano je 13 poseta „poljoprivrednik kod poljoprivrednika“ sa 347 učesnika i 40 javnih savetnika, a podržano je 350 grupa poljoprivrednika. Što se tiče informisanja i izgradnje kapaciteta, distribuirano je 4.891 brošura i letak, objavljeno je 8 naslova brošura (24.000 primeraka) i 2 tehnička vodiča (600 primeraka), proizvedeno je 9 tematskih video zapisa i razvijena je zvanična veb stranica savetodavnih službi. Pored toga, organizovane su studijske posete za 14 javnih savetnika i pripremljeni su mesečni i godišnji planovi obuke, poboljšavajući koordinaciju između Odeljenja za savetodavne i tehničke usluge (OSTU) i Opštinskih informativnih i savetodavnih centara (OISC) i doprinoseći jačanju savetodavnih službi i održivom ruralnom razvoju.

1.2.6. unapređenje lanca vrednosti u poljoprivredi kroz podršku mestima za sakupljanje - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

Mera 1.2.7. turističko brendovanje opština (logo, slogan, vizuelni identitet i turistička naracija uopšte) - Odeljenje za turizam u okviru Ministarstva industrije, preduzetništva i trgovine izradilo je Administrativno uputstvo za državni turistički brend i simbol Kosova, što je takođe predviđeno zakonom o turizmu.

1.2.8. stvaranje i funkcionisanje informativnih centara za promociju lokalnog turizma - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

1.2.9. poboljšanje lokalne infrastrukture u turističkim zonama - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu pružanja opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština isradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

Mera 1.2.10. restauracija prostora kulturne baštine i njihovo preuređenje radi promocije kreativne ekonomije - MKOS je preko Odeljenja za kulturnu baštinu tokom 2025. godine, sa ciljem sprovođenja mere 1.2.10, investirao u 78 kapitalnih projekata i potrošio novčani iznos od 6.499.684,61 evra. U 2025. godini, završeno je 34 projekta, 50 kapitalnih projekata je u procesu sprovođenja, 37 kapitalnih projekata je u postupku javne nabavke, a 10 projekata je u procesu izrade. Investicije su izvršene u skoro svim opštinama na Kosovu u: restauraciju, konzervaciju, revitalizaciju i funkcionalizaciju dobara kulturne baštine. Takođe u 2025. godini, MKOS je putem javnih poziva-subvencija funkcionalizovao i prenosio niz objekata kulturne baštine (to su trogodišnji projekti) kao što su: Kuća Katarine Josipi - Zjum - Prizren, Kompleks kula Ise Boletinija - Boletin - Mitrovica, Bivši zatvor u Prištini - Idealni zatvor Priština, Galerija Agima Čavdarbaše - Priština. Kulturna nasleđa, pored očuvanja i zaštite svojih vrednosti, direktno ili indirektno doprinose razvoju kreativne ekonomije na Kosovu.

Specifični cilj 1.3 – podrška poduzetništvu sa fokusom na digitalizaciju i inovaciju

1.3.1. pružanje podrške za osnivanje inovacionih centara specijalizovanih za aktivnosti u oblasti - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

1.3.2. podrška obuci o prednostima digitalizacije procesa i koristima cirkularne ekonomije - Ministarstvo administracije lokalne samouprave (MALS), u saradnji sa Agencijom za informaciono

društvo (AID) i Organizacijom za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS), organizovalo je posebnu obuku za opštinske službenike, za osoblje informativne tehnologije (IT), službenike informativnih kancelarija i druge relevantne službenike na lokalnom nivou. Obuka je bila fokusirana na korišćenje i upotrebi platforme e-Opština kao ključni pribor za digitalizaciju opštinskih usluga u povećanju stručnih kapaciteta za upravljanje i automatizaciju administrativnih procesa, kao i u poboljšanju kvaliteta, transparentnosti i prihvatljivosti usluga za građane. Takođe, u saradnji sa KIJA-om, sprovedena je obuka „Upravljanje ugovorima na elektronskoj platformi“.

1.3.3. obezbeđivanje grantova za nova inovativna preduzeća (preduzeća u vlasništvu žena treba da imaju prednost) - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

1.3.4. dodela godišnjih nagrada najinovativnijim lokalnim preduzećima - Za sprovođenje ove mere, trebalo bi preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

STRATEŠKI CILJ 2 – SVEOBUHVAATNO ZAPOSŁJAVANJE;

Specifični cilj 2.1 – smanjenje jaza sposobnosti na tržištu rada

2.1.1. stvaranje opštinskih saveta za artikulisanje potreba privatnog sektora- za sprovođenje ove mere treba da se preduzmu konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije za lokalno ekonomski razvoj u skladu sa NPLER-om.

2.1.2. jačanje kancelarija za zapošljavanje - Agencija za zapošljavanje Republike Kosovo, koja je odgovorna institucija za sprovođenje ove mere tokom 2025. godine, zaposlila je 20 savetnika za zapošljavanje.

Kod mere **2.1.3. prilagođavanje programa i nastavnih planova i programa u stručnim školama i centrima za stručno obrazovanje potrebama tržišta** - MONTI je, u okviru reforme stručnog obrazovanja i obuke, izradio i odobrio 16 stručnih profila u sistemu dvostrukog obrazovanja, koji se sprovode u stručnim školama i centrima za stručno obrazovanje u Republici Kosovo. Ovi profili su razvijeni na osnovu analiza tržišta rada i potreba prioriternih ekonomskih sektora, u saradnji sa relevantnim zainteresovanim stranama na tržištu rada, uključujući preduzeća, privredne komore i socijalne partnere.

Nastavni planovi i programi su strukturirani prema modelu dvostrukog obrazovanja, integrišući teorijsko učenje u obrazovnim institucijama sa praktičnim učenjem u preduzećima. Primena ovih profila doprinosi prilagođavanju stručnih nastavnih planova i programa stvarnim zahtevima tržišta rada, povećavajući zapošljivost učenika i jačajući vezu između stručnog obrazovanja i ekonomskog razvoja zemlje. Takođe, u Agenciji za zapošljavanje u Republici Kosovo (AZRK) funkcionišu 7 centara za stručno osposobljavanje, a nastavni planovi i programi se stalno razvijaju i revidiraju u saradnji sa privatnim sektorom, prilagođavajući ih standardima struke i potrebama tržišta rada. Godišnje se razvijaju ili revidiraju najmanje 3 nastavna plana i programa. U 2025. godini razvijeni su standardi za zanimanja i nastavni planovi i programi uz aktivno učešće predstavnika tržišta kako bi se nastavni planovi i programi prilagodili potrebama tržišta rada. U prethodnoj godini razvijeni su nastavni planovi i programi za: instalatere i održavaoce solarnih panela; tehničare za računarske mreže i sisteme i servisere električnih kućnih aparata.

2.1.4. podrška za obuku na radnom mestu ili druge oblike obuke - Centri za stručno osposobljavanje (CSO) za neke kvalifikacije imaju sporazume o saradnji sa preduzećima za obuku kandidata za praktični deo nastavnog plana i programa u kompaniji. Takođe, u Agenciji za zapošljavanje u Republici Kosovo AZRK, u saradnji sa donatorima, ugovara obuku sa privatnim pružiocima obuke za kvalifikacije koje tržište zahteva, a koje nisu organizovane u CSO-ima.

Specifični cilj 2.2 – porast dostojanstvenog zapošljavanja za žene, mlade i ranjive kategorije

2.2.1. mentorstvo nezaposlenih mladih i žena iz dijaspore, radi poboljšanja njihovih mogućnosti za samozapošljavanje - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, ali pošto NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u roku planiranom u program da bi se mera sprovela.

2.2.2. davanje prioriteta ženama i mladima u podršci zapošljavanju putem AMTR-a - Tokom 2025. godine, u okviru Aktivnih mera tržišta rada (AMTR), evidentan je kontinuirani fokus na uključivanje žena i mladih u programe zapošljavanja. Ukupno je 1.287 žena i 1.446 mladih ljudi starosti 15–29 godina imalo koristi od ovih mera, što odražava orijentaciju politike ka povećanju učešća ovih kategorija na tržištu rada i pružanju podrške njima u održivijoj ekonomskoj integraciji.

Mera 2.2.3. organizovanje sajмова zapošljavanja sa fokusom na zapošljavanje žena i mladih - Tokom 2025. godine, u Prištini je organizovan Nacionalni sajam zapošljavanja i karijere, u saradnji sa GIZ-om. Ovaj sajam je poslužio kao važna platforma za povezivanje tražilaca posla sa poslodavcima, nudeći konkretne mogućnosti za informacije o slobodnim radnim mestima, razvoj profesionalnih mreža i orijentaciju u karijeri. U okviru ove aktivnosti, poseban naglasak je stavljen na uključivanje

žena i mladih, sa ciljem povećanja njihovog pristupa tržištu rada i promocije jednakih mogućnosti zapošljavanja.

2.2.4. obezbeđivanje pogodnog pristupa dnevnoj brizi za decu i starije osobe, kako bi se ženama omogućio pristup tržištu rada. U ovom izveštajnom periodu nema aktivnosti, ali pošto NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u programu.

STRATEŠKI CILJ 3 – POBOLJŠANA/UNAPREĐENA LOKALNA INFRASTRUKTURA

Specifični cilj 3.1 – poboljšanje infrastrukture lokalnog prevoza i usluga

3.1.1. izgradnja, održavanje, rekonstrukcija i zaštita lokalnih puteva - Na osnovu najnovijeg izveštaja o učinku opština, oblast 9 - putna infrastruktura, ukupni učinak je procenjen stopom od 57,08%. Ova oblast meri opštinske puteve i prateću infrastrukturu koja je u nadležnosti opštine. Ova oblast sadrži pokazatelje koji odražavaju rezultate opština u pogledu održavanja puteva tokom zime i leta, zatim obnavljanja puteva, biciklističkih staza, trotoara, javne rasvete i vertikalne i horizontalne signalizacije.

3.1.2. unapređenje infrastrukture saobraćajne signalizacije - Na osnovu najnovijeg izveštaja o učinku opštine, oblast 9 - pokazatelj putne infrastrukture - dužina lokalnih puteva opremljenih vertikalnom i horizontalnom signalizacijom procenjuje se na 64,54%.

3.1.3. stvaranje novih prostorija javnog parkinga - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

3.1.4. digitalizacija usluga na autobuskim stanicama - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa LERP-om.

3.1.5. podržavanje investicija u alternativni transport - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

3.1.6. organizacija lokalnog javnog prevoza u većim opštinama (gde nedostaje) - Na osnovu najnovijeg izveštaja o učinku opština, oblast 10 - javni prevoz, ova oblast meri obezbeđivanje javnog prevoza građanima opštine. Ova oblast ima ukupni učinak od 43,10%.

Specifični cilj 3.2 -obezbeđenje pristupa na prateću infrastrukturu

3.2.1. izdvajanje većih finansijskih sredstava za uređenje i proširenje kanalizacione i odvodne mreže - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa LERP-om.

3.2.2. izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpasnih voda- ME je izvestio da je u procesu realizacije sledećih projekata:

1." Izgradnja regionalnog postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda za Prištinu, Kosovo Polje, Obilić i Gračanicu "- utvrđeni su kriterijumi projektovanja i dostavljen je prvi nacrt preliminarnog/konceptualnog projekta. Jedinica za sprovođenje projekata (JSP) je izvršio pregled i poslao komentare konsultantskoj kompaniji. Nakon toga, konsultantska kompanija je nastavila sa pregledom/revizijom projekta u skladu sa komentarima dobijenim od Jedinice za sprovođenje projekata (JSP) i Međunarodne finansijske institucije i krajem decembra 2025. godine, je dostavljen drugi nacrt preliminarnog projekta. Izveštaji o uticaju na životnu sredinu i socio-ekonomski uticaj su u toku. Izvor finansiranja: Zajam: 53,3 miliona DGT (Francuski trezor) potpisano do 66 miliona, Zajam + Grant: 20 miliona AFD (zajam) + 90 miliona WBIF (grant).

2." Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Mitrovici (Južna Mitrovica, Severna Mitrovica, Vučitrn i Zvečan)". Opština je preporučila da se postrojenje izgradi na lokaciji predviđenoj u OPR-u (Opštinski razvojni plan). Ministarstva uključena u projekat preporučila su da se analiziraju i druga područja za izgradnju postrojenja. Nakon što je dobijena potvrda od Banke da može da nastavi sa proučavanjem alternativa za lokaciju, dana, 14.03.2025. godine, potpisana su tri (3) veoma važna sporazuma za projekat otpadnih voda u Mitrovici: Sporazum sa opštinama Mitrovica i Vučitrn - EBRD i KRUM - Projekat razvoja otpadnih voda; Sporazum o pod-grantu za projekat „Razvoj otpadnih voda u Mitrovici “između Ministarstva finansija, rada i transfera i KRU -RKV Mitrovica; Memorandum o saradnji sa opštinama Severna Mitrovica, Zvečan i KRUM za projekat „Razvoj otpadnih voda u Mitrovici “. Konsultantska kuća je završila studiju – analizu za četiri (4) lokacije i podnela je Sveobuhvatni izveštaj o studiji alternativa, koji je podeljen sa svim uključenim stranama. Lokacija za izgradnju postrojenja je... Utvrđeno je, pošto su se sve strane uključene u projekat složile sa analizom/studijom alternativa, da je M1 poželjna lokacija za izgradnju ITUN-a. Od konsultacije je

zatraženo da ažurira dokumentaciju. Konsultancija je angažovana da izvrši ažuriranja konceptualnog projekta postrojenja i kanalizacione mreže, u skladu sa novim okolnostima i prilagođavanjem novoj lokaciji – M1. Terenske posete radi analize i prilagođavanja novoj lokaciji su trenutno počele. Izvor finansiranja: Zajam, EIB 19.800.000 evra i EBRD 13.500.000 evra; WBIF grant 5.700.000 evra i SECO 337.500 evra, Ukupno obezbeđeno do sada: 39.337.500 evra.

3. Izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda u Gnjilanu “- tokom izveštajne godine, u okviru projekta ITUN, sprovedene su važne administrativne, tehničke i pripremne aktivnosti, stvarajući stabilnu osnovu za početak faza izgradnje. Kao deo redovnih mesečnih zadataka, pripremljen je i dostavljen EBRD-u izveštaj LALRP-PSZOSŽ (Plan za sticanje zemljišta i obnavljanje sredstava za život) za projekat ITUZ, u saradnji sa konsultantom PIU. Pored toga, pripremljen je dokument za opremu sa izvodom iz Kosovskog instituta za prostorno planiranje, izrađen je i dostavljen je i višegodišnji plan trošenja sredstava za ovaj projekat. Važna komponenta bila je i priprema i dostavljanje Godišnjeg izveštaja o životnoj sredini i socijalnim pitanjima za 2024. godinu, kao i kontinuirana koordinacija sa opštinom Gnjilane i Parteš o procesima eksproprijacije i izdavanja dozvola za kanalizacionu mrežu. Što se tiče nabavki, Komisija za procenu ponuda završila je tehničke procene za tri glavna tendera: nadzor radova, izgradnja ITUZ-a i proširenje/sanacija kanalizacione mreže. Ove procene su dostavljene EBRD-u, gde je dobijeno konačno odobrenje za nadzor i kanalizaciju tendera za mrežu, kao i principijelnog odobrenja za izgradnju ITUZ-a – Prva faza, korisnički ekonomski operateri za nadzor i izgradnju kolektora dobili su obaveštenja o ugovoru i proces pregovora je počeo. Tokom četvrtog kvartala (TM-4), aktivnosti su se intenzivirale pripremom dokumentacije za građevinske dozvole za kolektore, finalizacijom izveštaja za opštinske ekološke dozvole i pokretanjem tendera za „Fazu 2“ za izgradnju ITUZ-a. Potpisan je Amandman br. 1 ugovora o nadzoru i održan je početni sastanak sa izvođačem radova. Datum početka radova je određen početkom decembra, čime će zvanično označiti početak terenskih radova na rehabilitaciji i proširenju kanalizacione mreže, nakon dobijanja građevinskih dozvola od opštine Gnjilane. Izvor finansiranja: EBRD -10 miliona evra-zajam, EIB -11 miliona evra zajam, WBIF Grand -2,5 miliona evra, WBIF Grand -0,6 miliona evra, SECO Grand -0,3 miliona evra.

4. Postrojenje otpadnih voda u Uroševcu- prema datim rokovima od EBRD-a, faza pred kvalifikacijom je počela dana, 24.10.2025. Rok za dostavljanje ponuda za pred kvalifikaciju bila je do 16.12.2025. Tokom ovog perioda primljene su ukupno pet (5) ponuda koje su trenutno u procesu procene od strane članova PIU RKV- KRU Bifurkacija. Izvor finansija je 20,000,000.00 evra-EBRD, 10,000.000.00 evra WBIF (na aplikaciji)

Specifični cilj 3.3 – integrisano upravljanje otpadom

3.3.1. povećana podrška od centralnog nivoa za podizanje kapaciteta za upravljanje i istinsko operisanje regionalnih javnih preduzeća za upravljanje sa otpadom- U ovom izveštajnom periodu nema aktivnosti, ali s obzirom na to da NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u programu.

U cilju sprovođenja mere.

3.3.2. razvoj međuopštinskih planova za integrisano upravljanje otpadom - Pregledani su nacrti međuopštinskih planova upravljanja otpadom za regione Gnjilana, Uroševca i Peći.

3.3.3. razvoj mreže stanica za prenos, tretman i odlaganje otpada kroz međuopštinske inicijative - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada jesedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

3.3.4. stvaranje centara za reciklažu i kompostiranje otpada na osnovu analiza izvodljivosti i integrisanih planova - U ovom izveštajnom periodu nema aktivnosti, ali s obzirom na to da NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u programu.

3.3.5. podizanje svesti o prednostima upravljanja otpadom i reciklaže - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

3.3.6. ponuda grantova za inovacije koje promovišu prevenciju, ponovnu upotrebu i reciklažu otpada, sa posebnim fokusom na pronalaženje alternativa za ambalažu i plastične proizvode - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

3.3.7. promovisanje saradnje između privatnog sektora i opština u tretmanu, reciklaži i ponovnoj upotrebi određenih frakcija otpada - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

Specifični cilj 3.4 – poboljšanje energetske efikasnosti u infrastrukturi

3.4.1 renoviranje opštinskih javnih objekata/zgrada, radi poboljšanja njihove efikasnosti-

1. Tokom 2025. godine, mere energetske efikasnosti su sprovedene u 17 javnih zgrada u vlasništvu šest opština: Istok, Suva Reka, Podujevo, Lipljan, Štimlje i Vitina, sa ukupnom investicionom

vrednošću od 3.727.801,00 evra. Projekti su trenutno u fazi otvaranja javnih zgrada. Ukupno se očekuje da će sprovedene mere generisati godišnje uštede energije od 5.416 MWh i doprineti smanjenju emisije CO₂ za oko 522 tone godišnje, poboljšavajući korišćenje energije u javnom sektoru i podržavajući ciljeve održivog upravljanja energijom. Ove aktivnosti su doprinele smanjenju uticaja na životnu sredinu i ostvarivanju ciljeva strategije, promovišući održivije i efikasnije korišćenje energije na nacionalnom nivou. Istovremeno, sa deblokiranjem mera, sprovođenje mera energetske efikasnosti će početi i u 17 drugih javnih zgrada, dodatno proširujući uticaj programa.

2. Sa budžetom od 6,4 miliona evra, mere energetske efikasnosti su sprovedene u 28 višestambenih zgrada u vlasništvu opština: Srbica, Mališevo, Glogovac, Gnjilane, Kamenica, Vitina, Obilić, Istok, Klina, Priština, Lipljan, Mitrovica i Prizren. U višestambenim društvenim zgradama koristi je dobilo 785 porodica, dok su uštede od 6,2 GVh/godišnje rezultat poboljšanja sistema grejanja i izolacije zgrada, što doprinosi povećanju efikasnosti u građevinskom sektoru. Da bi sprovele obaveze koje proizilaze iz SSP-a, opštine imaju napredne politike energetske efikasnosti. Plan energetske efikasnosti je usvojen u 18 opština: Dečane, Dragaš, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Mališevo, Mamuša, Obilić, Parteš, Prizren, Orahovac, Štimlje, Štrpce, Suva Reka, Vitina. U cilju sprovođenja Plana energetske efikasnosti, opštine su pokrenule niz konkretnih projekata za poboljšanje energetske učinkovitosti javnih zgrada i infrastrukture. Iz dostavljenih podataka, 22 opštine: Dečane, Dragaš, Kosovo Polje, Junik, Gnjilane, Glogovac, Đakovica, Elez Han, Istok, Kačanik, Lipljan, Mališevo, Južna Mitrovica, Obilić, Podujevo, Priština, Prizren, Orahovac, Štimlje, dok Vitina i Suva Reka su prijavile konkretne aktivnosti (renoviranje, postavljanje sunčanih panela, LED osvetljavanje, izolacije i ostalo).

3.4.2. rehabilitacija ulične rasvete sa LED tehnologijom- Opština Glogovac je 2025. godine, investirala u rehabilitaciju javne rasvete sa LED svetiljkama, gde je instalirano 1.249 LED svetiljki, u vrednosti od 238.029,60 evra. Opština Đakovica je 2025.godine, instalirala 1.500 komada LED svetiljki od 50 W u vrednosti od 105.000,00 evra, dok je 300 komada svetiljki od 100 W u vrednosti od 27.000,00 evra.

3.4.3. ponuda podsticaja za upotrebu sunčanih panela i poslovnim objektima -

Kosovska agencija za investicije i podršku preduzećima (KIESA), Ministarstvo ekonomije (ME) i Luksemburška agencija za razvojnu saradnju (LuksDev) potpisali su sporazum o Šemi grantova za čistu energiju 10.09.2025. Cilj ove šeme je da se stimuliše angažovanje privatnog sektora u energetske tranziciji Kosova korišćenjem održivih proizvodnih tehnologija, povećanjem energetske efikasnosti i smanjenjem operativnih troškova. Mikro, mala i srednja preduzeća (MMSP) sa primarnim ili sekundarnim aktivnostima u proizvodnji i preradi prijavila su se da postanu deo Šeme grantova za čistu energiju. Pored njih, pravo da se prijave imaju i velika preduzeća koja su ušla tržište liberalizacije tržišne električne energije sa primarnim ili sekundarnim aktivnostima u proizvodnji i preradi. Ukupna vrednost šeme je 1.000.000,00 evra, a finansira je Vlada Luksemburga.

STRATEŠKI CILJ 4 – EFIKASNO I KOORDINISANO EKONOMSKO UPRAVLJANJE

Specifični cilj 4.1 – održive i efikasne finansije lokalne uprave

4.1.1. pregled uslova i kriterijuma za određivanje stalnih stanovnika u opštini radi bolje raspodele vladinih fondova - Kosovska agencija za statistiku je 2024. godine, sprovela popis stanovništva, što se odrazilo i na promenu finansiranja opština za 2025. i 2026. godinu. Međutim, finansijska zavisnost opština od vladinih grantova i dalje ostaje visoka i opštine moraju uložiti napore da povećaju sopstvene prihode i ispitaju mogućnosti za finansijsku nezavisnost na osnovu Zakona o lokalnoj samoupravi i Evropske povelje o lokalnoj samoupravi. Izrađena je dopuna/izmena Zakona o finansijama lokalne samouprave, nacrt zakonona koji je obrađivao pregled specifičnih grantova i predložio nove grantove sa ciljem pravedne raspodele opštinskog finansiranja. Ovaj zakon je prošao proces konsultacija, ali ga Vlada još nije usvojila.

4.1.2. pregled budžetskih politika za posebne grantove na osnovu nadležnosti - Izrađena je dopuna/izmena Zakona o finansijama lokalne samouprave, koji je obrađivao pregled posebnih grantova i predložio nove grantove u cilju pravedne raspodele opštinskog finansiranja. Ovaj zakon je prošao proces konsultacija, ali ga Vlada još nije usvojila.

4.1.3. Unapređenje rodnog odgovornog budžetiranja- U ovom izveštajnom periodu nema aktivnosti, ali s obzirom na to da NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u programu.

4.1.4. povećana fleksibilnost u operativnim rashodima - Ministarstvo finansija/Odeljenje za budžet je već rešilo ovu meru u skladu sa zakonodavstvom na snazi. Svake fiskalne godine održavaju se budžetske konsultacije sa opštinama (opštinski forumi), tokom kojih se uzimaju u obzir njihovi prioriteti prilikom određivanja strukture rashoda. Na ovaj način se obezbeđuje određeni nivo fleksibilnosti u planiranju operativnih rashoda.

4.1.5. povećanje obima sopstvenih prihoda uvođenjem dodatnih naknada/poreza, kao što su: za zaštitu životne sredine, za prodaju i kupovinu nekretnina ili u slučaju nasleđivanja - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, ali pošto NPLER ima rok sprovođenja do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u roku planiranom u programu.

4.1.6. stvaranje mehanizama za bolju naplatu potraživanja - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, ali s obzirom na to da NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u programu.

4.1.7. organizovanje kampanja za podizanje svesti radi povećanja stope naplate sopstvenih prihoda - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih

strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

4.1.8. stvaranje zakonskih uslova za olakšavanje zaduživanja opština - Tokom 2025. godine, Pravno odeljenje Ministarstva finansija, u saradnji sa relevantnim odeljenjima i Trezorom, izradilo je Nacrt uredbe kojom se regulišu postupci i kriterijumi za državni i opštinski dug, uključujući aspekte vezane za zaduživanje opština. Nacrti su poslani na dalji pregled, ali još uvek nisu prošli fazu javnih konsultacija i nisu odobreni, stoga trenutno nema promena u važećem pravnom okviru.

Specifični cilj 4.2 – unapređenje procesa i resursa u planiranju i razvoju lokalnih politika

U funkciji sprovođenja mere **4.2.1 jačanje kapaciteta za planiranje i razvoj politika** - sprovedeno je sedam 7 obuka za razvoj sistema opštinskog učinka. Službenici korisnici bili su koordinatori i službenici za izveštavanje u opštinama. Takođe, tokom juna, sprovedena je radionica „Razvoj kapaciteta službenika MALS-a za sprovođenje Sistema za upravljanje opštinskim učinkom (SSUO) i Granta za učinak “.

Mera 4.2.2. izgradnja stručnih kapaciteta u opštinama za izradu strateških dokumenata - U saradnji sa OEBS-om organizovana je radionica sa opštinskim zvaničnicima, sa ciljem usklađivanja opštinskih strategija sa ciljevima Nacionalnog programa za lokalni ekonomski razvoj za 2030.

4.2.3. stvaranje standardnog okvira za praćenje sprovođenja strateških dokumenata i njihov uticaj
U ovom izveštajnom periodu nema aktivnosti, ali s obzirom na to da NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u programu.

4.2.4. uključivanje zainteresovanih strana u izradu strateških dokumenata od početka procesa - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

4.2.5. stvaranje mogućnosti za pregled Opštinskih razvojnih planova (n.pr. kroz glasanje kvalifikovane većine) - U ovom izveštajnom periodu nema aktivnosti, ali s obzirom na to da LERP ima rok za implementaciju do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u program.

4.2.6. finalizacija opštinskih mapa- Tokom perioda izveštavanja, od ukupno 38 opština: 20 je obuhvaćeno Opštinskim planom razvoja (OPR), dok su ostale opštine u procesu izrade ovog Plana. Četiri (4) opštine su izradile OPR uz podršku UN-Habitata. Što se tiče zonske mape opštine (ZMO): 11 opština je obuhvaćeno, 21 je u procesu izrade, dok 6 još nije započelo ovaj proces.

4.2.7. usklađenost opštinskih strategija sa nacionalnim strategijama - Status opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj usklađenih sa Nacionalnim programom za lokalni ekonomski razvoj je: 7 opština je izradilo strategiju lokalnog ekonomskog razvoja: Prizren, Klina, Lipljan, Srbica, Glogovac, Uroševac, Kamenica; 8 opština je u procesu izrade strategije lokalnog ekonomskog razvoja: Dečani, Suva Reka, Kosovo Polje, Gnjilane, Gračanica, Kačanik, Junik, Orahovac; 2 opštine koje imaju važeću strategiju ali je nemaju usaglašenu sa NPLER-om su:

Štimlje i Elez Han; 20 opština nema strategiju lokalnog ekonomskog razvoja: Dragaš, Mamuša, Peć, Istok, Novo Brdo, Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok, Leposavić, Đakovica, Priština, Južna Mitrovica, Vučitrn, Mališevo, Obilić, Klokot, Ranilug, Štrpce i Podujevo.

Specifični cilj 4.3 – poboljšanje usluge i opštinske odgovornosti

Mera 4.3.1. digitalizacija opštinskih usluga i njihov prikaz za aplikovanje u E-Kosova - Obuka opštinskih službenika za sprovođenje platforme E-Opština - II. faza je sprovedena uz podršku OEBS-a, gde je cilj bio napredno korišćenje platforme E-Opština, poboljšanje digitalnih usluga, povećanje administrativne efikasnosti i pružanje kvalitetnijih usluga građanima.

4.3.2. pružanje podrške opštinama da usklade određivanje tarifa sa troškovima usluga - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, pošto NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u okviru vremenskog okvira planiranog u programu.

4.3.3. razjašnjenje nadležnosti u oblasti opštinskih inspekcija - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, ali s obzirom da NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u roku planiranom u programu.

Specifični cilj 4.4 – jačanje partnerstva za lokalni ekonomski razvoj

4.4.1. identifikacija zajedničkih područja sa razvojnim potencijalom u okviru međuopštinske saradnje - Sprovedena je obuka koju je podržao KIJA, koja je imala za cilj jačanje saradnje između opština radi realizacije zajedničkih projekata, uz naglasak na važnosti razmene iskustava, optimalizacije resursa i zajedničkog rešavanja lokalnih izazova. Takođe, tokom 2025. godine, održani su koordinacioni sastanci sa partnerskim opštinama sa ciljem identifikacije potencijalnih partnera za saradnju u različitim oblastima kao što su: obrazovanje, kultura, poljoprivreda, životna sredina, turizam itd. Paralelno sa tim, produbljena je i razvijena međuinstitucionalna komunikacija sa Ministarstvom spoljnih poslova i dijaspore, u vezi sa partnerskim opštinama u inostranstvu.

4.4.2. podsticanje stvaranja lokalnih udruženja koja predstavljaju privatni sektor i stvaranje mehanizama za sistematsku saradnju sa uspostavljenim udruženjima - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski

razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

4.4.3. kreiranje stimulativnih politika za članove seoskih saveta i urbanih naselja - Za sprovođenje ove mere, treba preduzeti konkretne aktivnosti u procesu izrade opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj i njihovo sprovođenje. Do sada je sedam (7) opština izradilo Strategije lokalnog ekonomskog razvoja u skladu sa NPLER-om.

4.4.4. jačanje međunarodne međuopštinske saradnje - Tokom ovog perioda, pokrenut je značajan broj novih inicijativa i sporazuma o bratimljenju, kao i rad na konkretizaciji i ažuriranju postojećih sporazuma. Kao rezultat toga, stvorene su konkretne mogućnosti za razvoj zajedničkih projekata u okviru međunarodnih bratimljenja. Za sprovođenje potpisanih inicijativa/sporazuma o međuopštinskoj saradnji, preduzete su sledeće aktivnosti: 10 inicijativa/opština za međuopštinsku saradnju; 4 sporazuma o međuopštinskoj saradnji; 13 odluka o zakonitosti inicijativa i sporazuma za međuopštinsku saradnju; 10 inicijativa opština za međunarodnu opštinsku saradnju; 6 sporazuma o međunarodnoj opštinskoj saradnji; 16 odluka o zakonitosti inicijativa i sporazuma za međunarodnu opštinsku saradnju.

4.4.5. kreiranje posebnog mehanizma za koordinaciju procesa finansiranja investicija od centralnog do lokalnog nivoa - Nema aktivnosti u ovom izveštajnom periodu, pošto NPLER ima rok za sprovođenje do 2030. godine, očekuje se da će ova mera biti sprovedena u roku planiranom u programu.

IV. RIZICI I MERE ZA NJIHOVO UPUĆIVANJE

Identifikacija izazova u nastavku je neophodna radi upućivanja napretka i poboljšanja sprovođenja Nacionalnog programa za lokalni ekonomski razvoj ta 2030. godinu.

1. Jedan od glavnih izazova bio je neuspeh u izradi ili usklađivanju opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj sa NPLER-om do 2030. godine. Do sada je sedam (7) opština usaglasilo ovaj dokument: Prizren, Klina, Lipljan, Srbica, Glogovac, Uroševac, Kamenica; 8 opština je u procesu izrade strategije lokalnog ekonomskog razvoja: Dečane, Suva Reka, Kosovo Polje, Gnjilane, Gračanica, Kačanik, Junik, Orahovac; dve (2) opštine koje imaju važeće strategije ali ih nisu usaglasile sa NPLER-om su: Štimlje i Elez Han; 20 opština nema strategije lokalnog ekonomskog razvoja: Dragaš, Mamuša, Peć, Istok, Novo Brdo, Severna Mitrovica, Zvečan, Zubin Potok, Leposavić, Đakovica, Priština, Južna Mitrovica, Vučitrn, Mališevo, Obilić, Klokot, Ranilug, Štrpce, Parteš i Podujevo.

2. Pored ostalog, drugi izazov je nedostatak izveštaja i angažovanja nekoliko ministarstva u sprovođenju strategije. To je dovelo do nedostatka koordinacije na nivou ministarstava, ometajući napore za postizanje određenih svrha u NPLER-u.
3. U cilju podrške opština u procesu usklađivanja opštinskih strategija za lokalni ekonomski razvoj sa NPLER-om, MALS, je planirao jedan zajednički sastanak sa opštinama u cilju rasprave o obavezama koje prizilaze iz NPLER-a i pojedinačnih sastanaka sa opštinama kojima je neophodna stručna podrška.